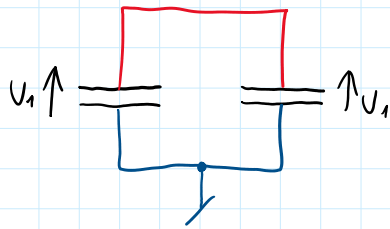
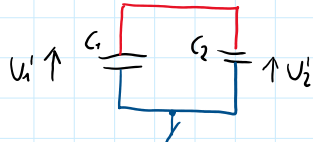

POLE PRZEPŁYWOWE

KONDENSATORY

$$U_1 = U_2$$

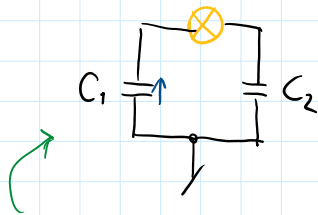

$$U_1' = U_2'$$

$$Q_1' + Q_2' = Q_0$$

$$\frac{C_1'}{C_2} = \frac{Q_1'}{Q_2}$$

Ładunek z jednej okładki przepłynął na drugą

Przepływ może spowodować np. zapalenie latarki

PODSTAWOWE POJĘCIA

- prąd
- gęstość prądu
- ruchliwość nośników
- konduktywność
- rezystywność
- prawo Ohma
- równanie ciągłości

NOŚNIK ŁADUNKU

- obiekt - cząstka lub kwazicząstka - obdarzony ładunkiem elektrycznym

- obiekt - cząstka lub kwazicząstka - oddziaływany ładunkiem elektrycznym
- elektron, jon, para coopera, dziury elektronowe

PRĄD

- szybkość zmian ładunku (w danym punkcie przestrzeni w danym układzie)
- natężenie przepływu ładunku przez powierzchnię - zwykle powierzchnie przekroju przewodzącego drutu

$$I_{av} = \frac{\Delta Q}{\Delta t}$$

$$i(t) = \frac{dq(t)}{dt}$$

$$i = \frac{dq}{dt}$$

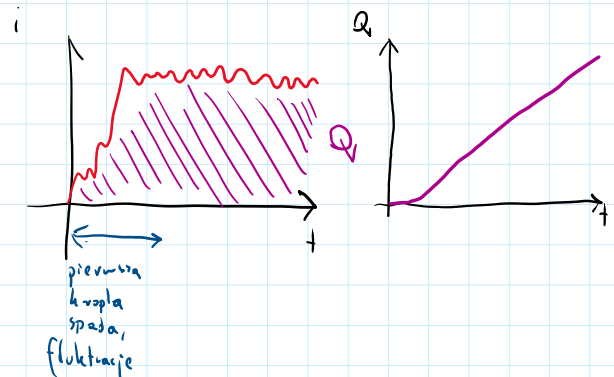
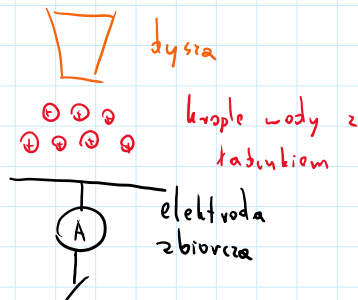
ŁADUNEK Q

$$q(t) = \int i(t) dt$$

$$Q = \int_0^T i(t) dt$$

$$Q = \int_0^T i(t) dt + Q_0$$

PRZYKŁAD 1

NOWA DEFINICJA AMPERA

KIERUNEK PRĄDU

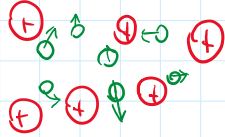
- wyznaczany przez ruch ładunków dodatnich - kierunek prądu zgodny z kierunkiem pola

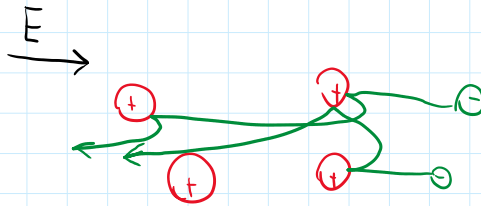
KLASYCZNY MODEL PRZEWODNIKA

KLASYCZNY MODEL PRZEWODNIKA

- nieruchome jony
- elektrony swobodne

RUCH NOŚNIKÓW

PRĘDKOŚĆ DRYFTU

- pod wpływem pola elektrycznego wszystkie nośniki poruszają się ze stałą prędkością - prędkością dryftu

ZALEŻNOŚCI

$$F \sim E \quad a \sim F \quad v \sim E$$

$v \sim a$ $v \sim E$ ← ruchliwość

τ czas relaksacji

$$\vec{v}_d = \tau \cdot \vec{a}$$
$$\vec{F} = m_q^* \cdot \vec{a}$$

m_q^* masa efektywna

$$\vec{F} = q \cdot \vec{E}$$
$$\vec{a} = \frac{\vec{v}_d}{\tau}$$

RUCHLIWOŚĆ NOŚNIKÓW

$$\vec{v}_d = \frac{q \cdot \tau}{m_q^*} \cdot \vec{E}$$

$$q \cdot \tau \rightarrow \mu$$

$$\vec{v}_d = \mu \vec{E}$$

$$\mu = \frac{q \cdot \tau}{m_a^*} \quad \vec{v}_d = \mu \cdot \vec{E}$$

↖ w książkach: moment dipolowy

- współczynnik proporcjonalności pomiędzy prędkością dryftu

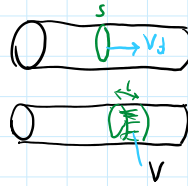
$$\mu = \frac{v_d}{E} \left[\frac{\text{m}^2}{\text{Vs}} \right]$$

- prędkość dryftu nadawana przez jednostkowe pole elektryczne

PRZEPŁYW NOŚNIKÓW

$$v_d \quad l = \Delta t \cdot v_d$$

$$V = s \cdot l = s \cdot \Delta t \cdot v_d$$

$$Q = N \cdot q = n \cdot V \cdot q = n \cdot s \cdot l \cdot q$$

↑
koncentracja ładunków
 $N = nV$

$$\Delta Q = n \cdot V \cdot q = n \cdot s \cdot v_d \Delta t \cdot q$$

NATĘŻENIE PRĄDU

$$I = \frac{\Delta Q}{\Delta t} = \frac{n \cdot s \cdot v_d \cdot \Delta t \cdot q}{\Delta t} = n s v_d q$$

- proporcjonalne do:
  - ładunków na jednostkę objętości n
  - powierzchni s
  - prędkości nośników ładunków v_d
  - ładunku nośników q

PRĘDKOŚĆ DRYFTU

$$v_d = \frac{I}{n s q}$$

PRZYKŁAD: $I = 10 \text{ A}$ $s = 10 \text{ mm}^2$ $n = 8,85 \cdot 10^{28} \text{ m}^{-3}$ $q = 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

wynik: $v_d = 7,4 \cdot 10^{-4} \frac{\text{m}}{\text{s}}$

- prędkość termiczna: $v_{th} = 10^6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ (ruch nieuporządkowany, średnia = 0)

GĘSTOŚĆ PRĄDU

GĘSTOŚĆ PRĄDU

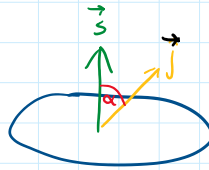
$$I = nq \vec{v}_d \cdot \vec{s} \cdot \hat{n}$$

$$I = \vec{j} \cdot \vec{s}$$

$$dI = \vec{j} \cdot d\vec{s} = j \cdot ds \cdot \cos\alpha$$

$$\vec{j} = n \cdot q \cdot \vec{v}_d = Q_V \cdot \vec{v}_d$$

$$|\vec{j}| = j = \frac{I}{S} \left[\frac{A}{m^2} \right]$$

- zgodnie z zależnościami $\vec{j} = Q_V \cdot \vec{v}_d$ przepływ nie wymaga obecności pola elektrycznego, a jedynie ruchu ładunków
  - często ruch ładunków jest wymuszany przez E , ale nie musi tak być np:
    - pod wpływem wiatru
    - spadek naelektryzowanych kropli pod wpływem grawitacji
- ↖ prąd konwekcji

ZALEŻNOŚCI:

$$v_d \sim E \quad j \sim v_d$$

$$j \sim v_d \sim E$$

$$j \sim E$$

KONDUKTYWNOŚĆ

$$\vec{j} = n \cdot q \cdot \vec{v}_d \quad \vec{v}_d = \mu \cdot \vec{E}$$

$$\vec{j} = n \cdot q \cdot \mu \cdot \vec{E} = \sigma \cdot \vec{E}$$

↖ sigma, konduktywność

$$\sigma = \frac{j}{E} \left[\frac{A}{Vm} \right] \left[\frac{S}{m} \right]$$

$$\sigma = q \cdot n \cdot \mu$$

- w ujęciu mikroskopowym

$$\sigma = q n \mu \quad \mu = \frac{q \tau}{m_q^*}$$

$$\sigma = \frac{n q^2 \tau}{m_q^*}$$

REZYSTYWNOŚĆ

REZYSTYWNOSC

$$\rho = \frac{E}{j} \left[\frac{V_m}{A} \right] [\Omega m]$$

PRAWO OHMA

$$\vec{j} = \sigma \cdot \vec{E} \quad \vec{E} = \rho \cdot \vec{j}$$

PODSUMOWANIE

- prąd wyrażony przez gęstość prądu: $dI = \vec{j} \cdot d\vec{S}$
- prawo Ohma: $\vec{j} = \sigma \cdot \vec{E}$